

VERSLAG VAN DE MAANDELIJKE BIJeenKOMST

TE HEERLEN OP 6 MAART

Na het welkomstwoord van de voorzitter is het woord aan de heer Jean Robberts voor diens voordracht "Een kennismaking met Kreta".

Bij het woord Kreta zien we een zonnig eiland in een blauwe zee voor ons. Propvolle straatjes en drukbezette stranden completeren dit beeld. Gelukkig is er nog een ander Kreta. Om dat te ontdekken moet men alle luxe en comfort de rug toekeren en zich onderdompelen in de sfeer van het oude Kreta, waar de tijd nog stil lijkt te staan. Jean Robberts, natuurgenieter in hart en nieren, koos voor een verkenningstocht te voet door het oorspronkelijke Kreta. Hij trok zijn bergschoenen aan en ging het binnenland in. Wij trekken vanavond met hem mee. De komende weken is een van alle gemakken verstoken berghut ons "hotel". Zo hoog in de rotswand verankerd, opgaande in de grijsheid van de omringende bergwereld, lijkt dit onderkomen wel een adelaarshorst.

Al direct komt het survivaalkarakter van deze voettocht om de hoek kijken. Er is maar één waterkraantje voor 50 personen! Lang houdt ons dit probleem niet bezig, want het uitzicht is schitterend. Hoge en lagere bergtoppen rijgen zich aan elkaar. Zonbeschenen hellingen en beschaduwde dalen vergroten de wijdsheid van het berglandschap. De toppen van het Bachusgebergte, badend in het zonlicht, domineren in het landschap. Het is eind mei. Ofschoon de meeste sneeuw al is gesmolten, glinsteren hier en daar nog enkele sneeuwvelden op de hellingen. Sneeuwklonkjes (*Leucojum vernum*) en Alpenkrokussen (*Crocus albiiflorus*) komen in grote getale uit de ontdooide grond te voorschijn. Het natuuravontuur lokt ons de hut uit. We gaan de grootste en diepste kloof in van Kreta, de Samariakloof. Dit ravijn heeft een lengte van achttien kilometer en is op sommige plaatsen vierhonderd meter diep. Smeltwater, dat afkomstig is uit hoog gelegen bergstreken, maakt de kloof tot midden mei onbegaanbaar. Zelfs dan kan het gebeuren, dat het water in de bedding onverwacht snel begint te stijgen.

Via een lange trap dalen we voorzichtig af naar het begin van het ravijn. Groene Vijge- en Olijfbomen stofferen het landschap bij de ingang. We volgen de zanderige en steenachtige ri-

vierbedding. Onze aandacht wordt al gauw getrokken door bijna één meter hoge aronskelken, die een onaangename aasgeur verspreiden. Voor mensen misschien een reden om wat vlugger door te lopen, maar voor bepaalde insecten juist een uitnodiging om de donkerrode bloemen te bezoeken. Geur en kleur bezorgden deze planten de naam Drakenbloem (*Dracunculus vulgaris*). Iets verderop zien we verspreid staande orchideeën. Het blijken Hondskruiden (*Anacamptis pyramidalis*) te zijn, maar dan de lichtgekleurde variëteit, die in het Middellandsezegebied het meest voorkomt. In een wat natter terrein bloeien Wantsenorchissen (*Orchis coriophora*). Naarmate het middaguur nadert neemt de warmte in de kloof toe. De lichtgekleurde bodem weerkaatst de opgevangen zonnewarmte. Onder het voortgaan zien we, dat de bergwanden links en rechts van ons steeds dicht bij elkaar komen. Het zonlicht wordt minder en verdwijnt. Tenslotte bevinden we ons volledig in de schaduw. De rotswanden zijn elkaar tot op vier meter genaderd. Slijpsporen in de wanden herinneren aan de woestkolkende watermassa's die zich hier elk voorjaar doorheen persen. Het is nu schemerduister. Er is te weinig licht om de schaduwminnende planten te kunnen fotograferen. Net als we een beklemmend gevoel krijgen in deze schijnbaar doodlopende aardspleet wijken de wanden uiteen en niet lang daarna knippen we met de ogen tegen het felle daglicht. Een door de zon gestoofd landschap ligt uitnodigend voor ons.

Uitbundig bloeiende rose en roodbloeiende Oleanderstruiken (*Nerium oleander*) heten ons op feestelijke manier welkom. Gele hoornpapavers (*Glaucium flavum*) en Zwarte toortsen (*Verbascum nigrum*) kleuren het landschap. Het einde van de Samariakloof is bereikt.

De grootste uitnodiging op Kreta is voor ons de beklimming van de 2800 m hoge Ginglios. Deze berg is al vanaf grote afstand zichtbaar en menige verdwaalde wandelaar is door de Ginglios weer op het rechte pad gebracht. Ook wij hebben hem tijdens onze voettochten regelmatig als oriëntatiepunt gebruikt. Daarbij ontdekten we, dat de berg vele gezichten heeft. In het vroege ochtendlicht is hij vriendelijk en uit-

nodigend, rond het middaguur verblindend en ongenaakbaar en tegen zons- ondergang zwart en geheimzinnig. Wie is de Ginglios en hoe is het uitzicht op de top? De steile en moeilijk begaanbare bergpaadjes van los steenslag maken de beklimming er niet gemakkelijker op. Uitglijden betekent honderd meter opnieuw klimmen of een tijdje uitrusten in een Kretens hospitaaltje. Hoe hoger we stijgen des te kaler, maar ook des te indrukwekkender wordt het berglandschap. Een Vale gier (*Gyps fulvus*) trekt cirkels hoog boven ons en koerst van thermiekkolom naar thermiekkolom. Velden Stekende wolfsmelk (*Euphorbia spinosa*) schijnen ons de doorgang te willen versperren, maar hogerop moedigen de vriendelijke bloemen van het Tweebloemig viooltje (*Viola biflora*) tussen de stenen ons aan nog even vol te houden. De Ginglios biedt ons een geweldig panorama. Een woeste en onherbergzame bergwereld strekt zich onder ons uit tot aan de horizon, vlakbij geven tapijten van een rose bloeiende Leeuwebek (*Antirrhinum spec.*) een vrolijke noot aan de hellingen. Voldaan beginnen we aan de afdaling.

Het oude Kreta stelt ons steeds weer voor verrassingen. In Cnossos zijn naast potten, kruiken ook amphora's van wel twee meter hoogte te bewonderen, die werden gebruikt voor de opslag van water, wijn en olie. In het archeologisch museum van Heraklion verbazen we ons over de rijkdommen in de cultuur van het oude Kreta. De hoogvlakte van Lasiti zindert in de middagzon. Honderden kleine windmolens pompen piepend en knarsend water uit de bodem, dat via een stelsel van waterbakken en kanalen naar de akkers wordt geleid. Buiten de bevoeide velden is de grond gebarsten van de droogte en lijkt op een legpuzzel. Reusachtige Schijfcactussen (*Opuntia ficus-indica*) blijken echter met hitte en droogte te spotten, want ze bloeien uitbundig met grote gele bloemen. Tussen het verdorde gras en in de struiken brengen Sprinkhanen het lied van de warmte ten gehore. We hebben het gevoel nog lang niet alles gezien te hebben en zijn het daarom eens met de heer Robberts: "Met Kreta kennismaken is op Kreta terugkomen!"